

Revista de webs

La cobertura informativa de les tragèdies

Els mitjans de comunicació, els professionals de la informació en general, i molt especialment els que treballen en mitjans audiovisuals, es veuen requerits en el cas de tragèdies humanes a informar ràpidament i sota la seva responsabilitat sobre l'abast, les circumstàncies i les conseqüències de fets luctuosos. Aquests professionals han de saber trobar el punt just entre el dret d'informar dels mitjans, el dret d'estar informat dels seus públics i el dret a la privadesa de les víctimes i les persones implicades en la situació de dolor.

Recomanacions del CAC sobre tragèdies personals

www.audiovisualcat.net/recerca/recomanacions1.html

El Consell de l'Audiovisual de Catalunya va elaborar, el febrer de 2001, i arran de la cobertura mediàtica de l'accident de trànsit del 6 de juliol del 2000 a prop de Sòria, en què van morir 28 nois i noies de Ripollet i de Viladecans, un document de recomanacions sobre el tractament informatiu de les tragèdies personals. Aquestes recomanacions s'adrecen, especialment, a les autoritats, a les empreses audiovisuals i als professionals de la informació audiovisual. Tracten de trobar el punt just entre el dret d'informar dels mitjans, el dret d'estar informat dels seus públics i el dret a la privadesa de les víctimes i les persones implicades en la situació de dolor.

Estandards de producció per a la cobertura d'actes terroristes (CBS)

www.journalism.org/resources/tools/ethics/wartime/standards.asp?from=tv

La pàgina especialitzada en periodisme journalism.org recull l'aplec de consideracions de la cadena nord-americana CBS News sobre la cobertura mediàtica relacionades amb actes –i segrests– terroristes. En el document, escrit en anglès, s'inclouen algunes recomanacions específiques sobre el tractament que hauria de rebre la informació relativa a terroristes i/o segrestadors, com per exemple, parafrasejar en comptes de deixar que el terrorista/segestador parli directament, per tal de no proporcionar-los una plataforma de difusió.

Document sobre el tractament informatiu del terrorisme. Consell d'Administració de RTVE

www.aideka.tv/tratinferr.html

El Consell d'Administració de RTVE va signar a Madrid el 15 de gener de 2002 aquest document en què ofereix un seguit de reflexions sobre el tractament informatiu del terrorisme, com a tragèdia personal o col·lectiva, als mitjans audiovisuals. En aquest sentit, aporta als professionals dels mitjans alguns criteris per garantir la defensa dels drets a la informació i a la llibertat d'expressió sense menysprear-ne d'altres d'essencials com el dret a la vida i la llibertat.

Directrius per informar sobre el sofriment, el dolor i criteris per tractar la informació sobre la guerra (BBC)

www.bbc.co.uk/info/policies/producer_guides/pdf/section4.pdf

www.indymedia.org.uk/en/2003/03/58628.html

El codi ètic dels productors de programes de la BBC inclou un capítol referent al tractament mediàtic del patiment i el dolor. Aquest apartat, en anglès, conté pautes per a la cobertura d'accidents, desastres, funerals, etc., a més d'indicacions per descriure tragèdies i entrevistar ferits i/o afectats. Així mateix, la cadena pública del Regne Unit ha elaborat un altre document amb relació a la cobertura de casos de guerra. El document pren com a premissa que una situació bèl·lica és una tragèdia col·lectiva i aporta un conjunt de recomanacions pel que fa a les fonts d'informació, el llenguatge o les imatges més adients per al tractament informatiu d'aquestes situacions.

Criteris per a la cobertura de crisis (RTNDA)

www.rtnf.org/ethics/crisis.shtml

L'Associació i Fundació de Directors de Notícies de Radio i Televisió (RTNDA) ha redactat unes directrius sobre la manera més ètica i correcta d'elaborar les informacions de situacions de crisi com ara un segrest, una acció terrorista o una persecució policial. L'enllaç pertany a la versió en anglès, ja que la versió en castellà només publica els principis ètics generals de l'associació.

Cobertura mediàtica del trauma i la tragèdia sensible a la infància

www.aboutourkids.org/aboutour/articles/child_sensitive_media.html

El treball de Robin Goodman, publicat a la web del Centre d'Estudi de la Universitat de Nova York, i redactat en col·laboració amb el grup de treball sobre els materials educatius sobre el dolor de la xarxa nacional d'Estrès Postraumàtic Infantil (Child Traumatic Stress Network Bereavement Task Force Educational Materials Workgroup) dóna paràmetres als mitjans de comunicació sobre les condicions i les necessitats dels menors a l'hora d'informar sobre esdeveniments traumàtics.

Tragèdies i periodisme

www.dartcenter.org/articles/books/tragedias_00.html

El centre Dart sobre periodisme i trauma va publicar una guia útil per a una cobertura més eficaç de les tragèdies personals. Editada en anglès i castellà, està organitzada en vuit seccions amb recomanacions adreçades a periodistes i professionals de la comunicació per treballar i gestionar un tractament informatiu adient sobre situacions conflictives. Així, també, el centre va organitzar el 13 de març de 2003 una conferència per debatre, poc abans de la guerra d'Iraq, sobre el trauma i els desordres d'estrès postraumàtic en relació amb els esdeveniments bèl·lics i violents. L'enllaç recull la transcripció en anglès de la jornada, en què es va tractar sobre l'impacte de la guerra, la teràpia amb les famílies afectades i els canvis en la feina del periodista (www.dartcenter.org/articles/headlines/2003/2003_04_17eb.html)

Com exercir el periodisme en una situació tràgica

www.victims.jrn.msu.edu/public/articles/anniv.html

L'aniversari de l'atemptat de l'11 de setembre a Nova York és el punt de partida de l'article de Bonnie Bucqueroux, coordinadora del programa *Víctima i mèdia* de la Universitat de Michigan (EUA), un text en què indica als periodistes sis claus principals a l'hora d'entrevistar les víctimes d'una tragèdia: investigar i verificar la informació; sentir empatia; focalitzar l'escolta activa; estar preparat per situacions de plor; entendre el sentiment de culpabilitat dels supervivents a la tragèdia; pensar-s'ho abans d'abraçar o tocar; fer preguntes que permetin una resposta elaborada més enllà del sí o el no i, finalment, considerar la possibilitat d'una lectura anterior a la publicació per part de la persona entrevistada.

Articles d'opinió de l'Institut Poynter

www.poynter.org/search/results_article.asp?txt_searchText=trauma&txt_searchScope=all

L'Institut Poynter és una escola per a periodistes, estudiants de periodisme i professors de comunicació. La seva pàgina web inclou nombrosos articles i columnes d'opinió sobre l'ètica periodística i la cobertura de tragèdies personals. L'enllaç adreça directament a un llistat d'articles i columnes d'opinió, més d'un centenar, sobre el trauma.

Destaquem l'article sobre fotoperiodisme de Kenneth F. Irby en què es debat l'ús i la manipulació d'imatges crues a l'hora d'informar de l'11-M, a partir de l'anàlisi de la foto de portada de Pablo Torres Guerrero a *El País* i que alguns mitjans de comunicació internacionals van manipular digitalment (www.poynter.org/content/content_view.asp?id=63131). El periodista Juan Varela explica el tractament informatiu de l'11-M per part dels diaris de l'Estat espanyol (www.poynter.org/content/content_view.asp?id=63146). Així mateix, subratllem l'entrevista de Bob Steele a un psicòleg la tarda de l'11 de setembre de 2001 (www.poynter.org/content/content_view.asp?id=5882) i l'article d'Al Tompkins sobre la vulnerabilitat de les fonts d'informació en una situació de tragèdia i sobre com el periodista ha d'entrevistar les persones o familiars afectats (www.poynter.org/content/content_view.asp?id=26783)